

Introductie melkrobot hectisch, daarna arbeidsverlichtend

Melkveehouders die overstapten op een melkrobot geven achteraf aan dat de getroffen voorbereidingen vaak niet volstonden. De introductieperiode van de melkrobot verloopt hectisch al verbetert de arbeids-situatie daarna wel. Zowel de arbeidsbesteding als de arbeidsbelasting nemen af ten opzichte van conventioneel melken. Dit blijkt uit afstudeeronderzoek naar arbeidsaspecten omtrent de melkrobot van Helmert Werkman aan de Wageningen Universiteit.

Tekst: Helmert Werkman

Aan het onderzoek van Werkman deden 15 melkveehouders mee. Dertien hebben een robot van DeLaval en twee van Insentec. Via interviews kreeg hij een beeld van de voorbereidingen en verwachtingen. Die voorbereiding bestaat grotendeels uit het kijken bij andere veehouders (93%), overleg met de leverancier (53%) en het doornemen van de handleiding (53%). Iets meer dan de helft van de veehouders (54%) geeft aan dat zij met deze voorbereidingen onvoldoende hebben geleerd over de veranderingen in de bedrijfsvoering. Nog eens 36% geeft aan dat het proces van installatie vooraf onvoldoende duidelijk was.

Melkveehouders met een melkrobot ervaren een lagere fysieke en mentale belasting.

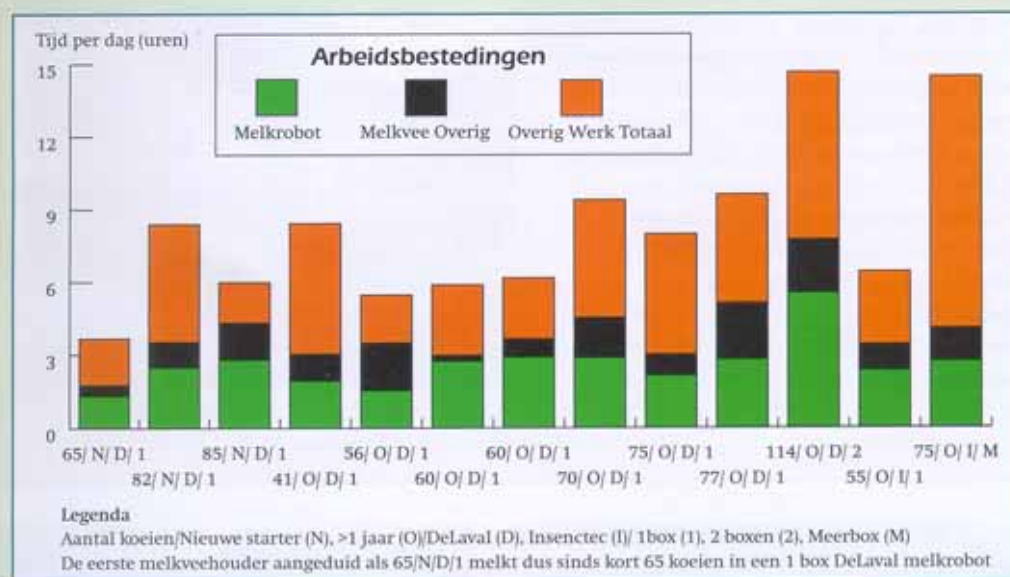
Slechts 55% van de veehouders bestempelt de begeleiding van de leverancier als 'goed'. Geen van de deelnemers heeft als voorbereiding bij andere veehouders meegelopen.

Hoewel een flexibeler arbeidsindeling en een arbeidsbesparing voor bijna alle veehouders één van de redenen is om over te schakelen, geeft meer dan eenderde van de veehouders aan dat zij niet goed waren voorbereid op de veranderingen die daarmee samenhangen in de privé-situatie. Veel veehouders moeten zoeken naar een nieuw dagritme nu het melken vervalt.

▪ Sociaal

Bijna de helft (46%) geeft aan dat de introductieperiode voor hen langer duurde dan verwacht en 64% geeft zelfs aan dat het sociale leven in deze periode slechter was dan voor de omschakeling. Daar staat tegenover dat voor 91% het sociale leven na een jaar met de robot werken is verbeterd (82%) dan wel gelijk gebleven (9%) ten opzichte van vóór de komst van de melkrobot.

Meer dan de helft van de ondervraagde veehouders (55%) geeft aan binnen 2 tot 4 weken goed met het (technisch) systeem overweg te

kunnen. Echter 55% van de veehouders geeft aan dat het meer dan een half jaar duurde voordat zij gewend waren aan de veranderde bedrijfsvoering.

▪ **Tijdsbesteding**

De deelnemende veehouders hebben vijf werkdagen achtereenvolgend hun tijdsbestedingen genoteerd. Hieruit komt naar voren dat veehouders die door de bank genomen een 640.000 kg groot melkquotum hebben gemiddeld 8,7 uur per dag besteden aan bedrijfsvoering. Hiervan komt 2,7 uur voor rekening van werkzaamheden rond de melkrobot. Een aantal van deze werkzaamheden is niet direct gerelateerd aan de melkrobot, zoals controle rondes, waardoor de gevonden waarde hoog uitkomt.

De specifieke bedrijfsvoering blijkt belangrijker voor het aantal bestede uren dan het aantal koeien. Efficiëntie en beschikbare arbeidskrachten bepalen in grote mate de tijdsbesteding. Extra mankracht vult de tijd op het bedrijf en draagt zo bij aan een relatief hoge tijdsbesteding. Ook de mate van gewenning blijkt niet bepalend: veehouders die net omgeschakeld zijn (8 tot 12 weken) besteden niet méér tijd dan veehouders die langer dan een jaar met de robot draaien. Veel veehouders geven aan een deel van de vrijgekomen arbeid met andere werkzaamheden, zoals klauwbekappen, insemineren, bouwwerkzaamheden, op te vullen.

▪ **Arbeidsverlichting**

De deelnemende veehouders vulden ook een enquête in over fysieke en mentale belasting. Een groep melkveehouders die met een conventioneel melksysteem werken deed dat al in 2001. Nu blijkt dat de melkveehouders met melkrobot een lagere fysieke en mentale belasting ervaren. Zo is het 'staan' (-63%), 'vaak ver reiken tijdens werkzaamheden' (-59%) en 'armen tot onder de schouders heffen' (-41%) afgenomen. Dat komt vooral doordat de veehouders met melkrobot niet meer tweemaal daags hoeven te melken. De veehouders met een melkrobot blijken ook minder onder tijdsdruk te werken en hun werk kalmer aan kunnen doen, zich minder zorgen maken om de toekomst en de bedrijfsvoering, en op minder zaken tegelijk hoeven te letten tijdens hun werkzaamheden. Daardoor neemt ook de mentale belasting af.

Het gehele onderzoeksverslag (Arbeid bij de melkrobot. Verwachtingen en gevolgen van de aanschaf van een melkrobot op korte en middellange termijn - H.J. Werkman, Wageningen Universiteit; begeleiders: J.H.M. Metz, J.C.A.M. Pompe) is te vinden op www.groenkennisnet.nl/platformarbeid/output.htm